

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΘΕΜΑ: ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΤΥΠΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΨΗΦΙΔΩΤΩΝ ΣΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΧΩΡΟ ΚΑΤΩ ΠΑΦΟΥ

Το Τμήμα Αρχαιοτήτων, σε απάντηση των δημοσιευμάτων στον ημερήσιο τύπο, μεταξύ 12 και 16 Απριλίου 2018, σχετικά με τον τρόπο καθαρισμού και διαχείρισης των ψηφιδωτών στον αρχαιολογικό χώρο Κάτω Πάφου, τα οποία είδαν το φως μετά από φωτογραφία που δημοσιεύθηκε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ενημερώνει τα ακόλουθα, προς αποκατάσταση της αλήθειας και πληροφόρηση του κοινού:

Η συντήρηση των ψηφιδωτών που βρίσκονται σε ολόκληρη την Κύπρο, τα οποία απαριθμούνται σε 250 δάπεδα και καλύπτουν επιφάνεια 15 τετραγωνικών χιλιομέτρων, αποτελεί προτεραιότητα του Τμήματος Αρχαιοτήτων και εντάσσεται στο Πρόγραμμα Συντήρησης Ψηφιδωτών, το οποίο βασίζεται σε διεθνείς επιστημονικές μεθόδους. Το εν λόγω Πρόγραμμα, εκπονείται από ειδικά εκπαιδευμένο συνεργείο, υπό την καθοδήγηση Συντηρητή του Τμήματος, με ειδίκευση στα ψηφιδωτά. Στόχος του εν λόγω Προγράμματος είναι η πρόληψη και αντιμετώπιση της φθοράς των ψηφιδωτών, μέσα από συστηματικό έλεγχο, έρευνα, τεκμηρίωση και καταγραφή της κατάστασης διατήρησης, στερέωση των ψηφιδωτών και άλλων δομικών υλικών, και κατάχωση, όπου κρίνεται απαραίτητο. Τα αποτελέσματα καταγράφονται σε εξειδικευμένα Βάση Δεδομένων και έχουν ήδη παρουσιασθεί με μεγάλη επιτυχία σε διεθνή επιστημονικά συνέδρια, πετυχαίνοντας με τον τρόπο αυτό, τη συνεχή υιοθέτηση μεθοδολογικών καινοτομιών στο συγκεκριμένο τομέα.

Υπογραμμίζεται ότι ο καθαρισμός των ψηφιδωτών δαπέδων με πλαστική βούρτσα και πλαστικό φτυάρι γίνεται αφού ολοκληρωθούν οι εργασίες συντήρησης και είναι ελεγχόμενος. Πρόκειται για συνηθισμένη πρακτική για τον καθαρισμό των ψηφιδωτών, όχι μόνον στην Κύπρο, επιβάλλεται όπως γίνεται μία φορά την εβδομάδα και αποσκοπεί στην απομάκρυνση των υλικών, που μεταφέρονται από τους εκατοντάδες επισκέπτες και από αιωρούμενα σωματίδια. Η χρήση μεταλλικού φτυαριού από καθαρίστρια του Τμήματος Αρχαιοτήτων αποτελεί μεμονωμένο και ατυχές γεγονός, το οποίο αντιτίθεται στις οδηγίες που έχουν δοθεί από τη Διεύθυνση.

Τονίζεται ότι η επιτήρηση των εργασιών εντός των αρχαιολογικών χώρων, και δη των χώρων που αποτελούν μέρος της Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, όπως ο αρχαιολογικός χώρος της Κάτω Πάφου, είναι βασική επιδίωξη του Τμήματος Αρχαιοτήτων. Με την ευκαιρία υπογραμμίζεται ότι το Τμήμα Αρχαιοτήτων, αναγνωρίζοντας τη μεγάλη αρχαιολογική, ιστορική και περιβαλλοντική αξία του αρχαιολογικού χώρου της Κάτω Πάφου, όχι μόνον για την πολιτιστική κληρονομιά της Κύπρου, αλλά και για τον παγκόσμιο πολιτισμό εν γένει, επικεντρώνει τις ενέργειες διαχείρισης, με άξονα τη διατήρηση της αυθεντικότητας των μνημείων και την ανάδειξή τους ως σύνολο, μέσα στο ευρύτερο κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο της πόλης. Για το λόγο αυτό, το θέμα των στεγάστρων των ψηφιδωτών του συγκεκριμένου αρχαιολογικού χώρου μελετάται υπό το πρίσμα των νέων οικονομικών δεδομένων του κράτους, αλλά και των νέων διεθνών επιστημονικών προτάσεων στον τομέα της Διαχείρισης της Αρχαιολογικής Κληρονομιάς.

Σε καμία περίπτωση το Τμήμα Αρχαιοτήτων αγνόησε τη σημαντική πτυχή της διατήρησης των ψηφιδωτών του εν λόγω αρχαιολογικού χώρου. Σαν πρώτο βήμα αναθεώρησης του τρόπου στέγασης και προστασίας, συμμετείχε σε ειδικό διεθνές εργαστήριο του MOSAIKON, το οποίο απαρτίζεται από το Getty Conservation Institute και το Getty Foundation των Η.Π.Α., το ICCM (International Committee for the Conservation of Mosaics) και το ICCROM (International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property), το 2013 στο Herculaneum της Ιταλίας, με θέμα τα στέγαστρα για ψηφιδωτά. Επίσης, το Τμήμα Αρχαιοτήτων προώθησε τη διοργάνωση του διεθνούς εκπαιδευτικού εργαστηρίου του MOSAIKON με θέμα τη «*Διαχείριση Αρχαιολογικών Χώρων με Ψηφιδωτά*», το Μάιο του 2014, στον αρχαιολογικό χώρο της Κάτω Πάφου, κατά το οποίο αξιολογήθηκε η υφιστάμενη κατάσταση μέσα από ειδικά σεμινάρια από διεθνώς αναγνωρισμένους ειδικούς στο συγκεκριμένο τομέα. Κατόπιν αυτών των συνεργιών με διεθνείς φορείς διαπιστώθηκε ότι το θέμα των στεγαστρών δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί μεμονωμένα, αλλά μέσα στα πλαίσια μιας ευρύτερης διαχείρισης, που θα στοχεύει στην προστασία, έρευνα και ανάδειξη της αυθεντικότητας ολόκληρου του χώρου.

Ως εκ τούτου, το Τμήμα Αρχαιοτήτων, έχοντας ως βασική προτεραιότητα την υλοποίηση των στεγαστρών για το συγκεκριμένο αρχαιολογικό χώρο, έθεσε σε εφαρμογή τη συνεργασία με το Getty Conservation Institute των Η.Π.Α., με στόχο την εκπόνηση Διαχειριστικού Σχεδίου για τον αρχαιολογικό χώρο της Κάτω Πάφου και των Τάφων των Βασιλέων. Σημειώνεται ότι η πρώτη φάση του Έργου διεξήχθη μεταξύ 23 Οκτωβρίου - 8 Νοεμβρίου 2017, με επί τόπου εργασίες από ειδικούς του Getty Conservation Institute και του επιστημονικού προσωπικού του Τμήματος Αρχαιοτήτων, ενώ η δεύτερη φάση θα λάβει χώρα μεταξύ τέλη Μαΐου και τέλη Ιουνίου 2018. Σε αυτά τα πλαίσια, κατά τον ερχόμενο Σεπτέμβριο, θα πραγματοποιηθεί εξειδικευμένο εργαστήριο με τη συμμετοχή ειδικών επιστημόνων από το εξωτερικό, με θέμα την εξεύρεση των καλύτερων δυνατών λύσεων για τη στέγαση των ψηφιδωτών δαπέδων.

Σε αυτό το χρονικό διάστημα, το Τμήμα Αρχαιοτήτων δεν παρέβλεψε το θέμα της συντήρησης των ψηφιδωτών. Εκτός από τις συστηματικές εργασίες συντήρησης στα πλαίσια του Προγράμματος Συντήρησης Ψηφιδωτών του Τμήματος, υιοθετούνται πρακτικές κατάχωσης, στα πρότυπα διεθνών επιστημονικών πρακτικών, όπου κρίνεται αναγκαίο. Συγκεκριμένα, οι καταχώσεις γίνονται περιοδικά ή σε μόνιμη βάση, με απώτερο στόχο την προφύλαξη από τις καιρικές συνθήκες ή άλλους φθοροποιούς παράγοντες. Τέλος, το Τμήμα Αρχαιοτήτων, με βάση τις αρχές του ICCROM και του MOSAIKON, προωθεί Πρόγραμμα Διμερούς Συνεργασίας για τη Συντήρηση των Ψηφιδωτών σε συνεργασία με το Τμήμα Συντήρησης της Αρχής Αρχαιοτήτων του Ισραήλ. Στόχος του Προγράμματος είναι η περαιτέρω ανάπτυξη σχετικών θεωρητικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων και η εκπαίδευση, σε έναν τομέα που αποτελεί βασικό μέρος της πλούσιας αρχαιολογικής κληρονομιάς του τόπου, την οποία ολόκληρη η κοινωνία, και η πολιτεία, οφείλει να γνωρίσει και να προστατεύσει. Πεποίθηση του Τμήματος Αρχαιοτήτων είναι ότι η ευημερία στον τόπο οφείλει να βασίζεται σε αρχές που σέβονται την αυθεντικότητα και τη διατήρηση των αξιών που διέπουν τον πολιτισμό μας.